

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความเหมาะสมของปัจจัยในด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ และด้านวัสดุอุปกรณ์ ที่มีผลต่อการประกันคุณภาพการศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพิษณุโลก
2. เพื่อเปรียบเทียบความเหมาะสมของปัจจัยในด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ และด้านวัสดุอุปกรณ์ ที่มีผลต่อการประกันคุณภาพการศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามขนาดโรงเรียน และประสบการณ์การบริหารงาน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพิษณุโลก ปีการศึกษา 2542 จำนวน 898 คน จาก 42 โรงเรียน
กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพิษณุโลก ปีการศึกษา 2542 ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 608) เป็นแนวทางในการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 286 คน จาก 21 โรงเรียน โดยจำแนกตามขนาดของโรงเรียนจากประชากรทั้งหมด
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง แบ่งเป็น

2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพิษณุโลก จำแนกเป็น 3 ด้าน คือ ปัจจัยด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ และด้านวัสดุอุปกรณ์ รวมจำนวน 30 ข้อ ลักษณะเป็นแบบ มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือมีความเหมาะสมและพอเพียงน้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก และมากที่สุด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวจากสำนักงานคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม พิษณุโลก และทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม นำส่งไปยังหัวหน้าสถานศึกษาตามกลุ่มตัวอย่างของการศึกษา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการแจกแบบสอบถามและตอบแบบสอบถาม

3.2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปแจกและติดตามเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

3.3 ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืนและสมบูรณ์ทั้งหมดจำนวน 286 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS / PC* โดยวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

4.1 หาค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ต่อปัจจัยที่มีผลต่อการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพิษณุโลก เป็นรายข้อในแต่ละด้าน แล้วนำคะแนนเฉลี่ยที่ได้ไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ค่าเฉลี่ยที่กำหนดไว้ ซึ่งมี 5 ระดับ คือ มีความเหมาะสมและพอเพียงน้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก และมากที่สุด

4.2 เปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพิษณุโลก ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร

4.2.1 เปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการประกันคุณภาพการศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่างกัน คือ โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่

4.2.2 เปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการประกันคุณภาพการศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนที่มีประสบการณ์การบริหารงานต่างกัน คือ ต่ำกว่า 5 ปี ตั้งแต่ 5 - 10 ปี และมากกว่า 10 ปีขึ้นไป

สรุปผล

ผลการวิจัยสามารถสรุปประเด็นที่จะนำไปสู่การอภิปรายได้ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพิษณุโลก พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดกลาง (ร้อยละ 52.5) และมีประสบการณ์การบริหารงาน มากกว่า 10 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 48.3)

2. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพิษณุโลก ต่อปัจจัยที่มีผลต่อการประกันคุณภาพการศึกษา พบว่า โดยรวมผู้บริหารมีความคิดเห็นว่า โรงเรียนมีปัจจัยด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ และด้านวัสดุอุปกรณ์ เหมาะสมและพอเพียงต่อการประกันคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 3 ด้าน (ด้านบุคลากร $\bar{X}=3.43$, ด้านงบประมาณ $\bar{X}=3.37$, และด้านวัสดุอุปกรณ์ $\bar{X}=3.43$)

3. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพิษณุโลก ต่อปัจจัยที่มีผลต่อการประกันคุณภาพการศึกษา โดยจำแนกตามขนาดโรงเรียนและประสบการณ์การบริหารงาน สรุปผลได้ดังนี้

3.1 ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพิษณุโลก ในโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นเหมาะสมและพอเพียงต่อปัจจัยด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ และด้านวัสดุอุปกรณ์ ที่มีผลต่อการประกันคุณภาพการศึกษา มากกว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กและผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลาง

3.2 ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพิษณุโลก ที่มีประสบการณ์การบริหารงานมากกว่า 10 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อความเหมาะสมและพอเพียงของปัจจัยด้านบุคลากร และด้านงบประมาณ ที่มีผลต่อการประกันคุณภาพการศึกษา มากกว่าผู้บริหารที่มีประสบการณ์การบริหารงานต่ำกว่า 5 ปี และตั้งแต่ 5 - 10 ปี ส่วน

ความคิดเห็นต่อความเหมาะสมและพอเพียงของปัจจัยด้านวัสดุอุปกรณ์ ที่มีผลต่อการประกันคุณภาพการศึกษา ผู้บริหารทั้ง 3 กลุ่ม มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

จากการวิจัย ผู้วิจัยพบประเด็นที่สำคัญและน่าสนใจเป็นประเด็นควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1. ความคิดเห็นของผู้บริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพิษณุโลก ต่อปัจจัยด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ และด้านวัสดุอุปกรณ์ มีความเหมาะสมและพอเพียงต่อการประกันคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง ทั้ง 3 ปัจจัย โดยผู้บริหารส่วนใหญ่มีความคิดเห็นสอดคล้องเป็นไปในแนวทางเดียวกัน เพราะมีความคิดเห็นเหมาะสมและพอเพียงของปัจจัยด้านบุคลากรมีค่า S.D. = 0.68 ด้านงบประมาณมีค่า S.D. = 0.72 และด้านวัสดุอุปกรณ์มีค่า S.D. = 0.77 จากประเด็นดังกล่าวทำให้ทราบได้ว่าผู้บริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพิษณุโลก มีความรู้และความเข้าใจเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาที่เน้นเรื่อง กระบวนการและวิธีการปฏิบัติงาน ซึ่งตรงกับความคิดเห็นของ วิฑูรย์ สิมะ โชคดี (2541) ที่กล่าวว่า การประกันคุณภาพ (Quality Assurance : QA) จุดเน้นคือ วิธีการปฏิบัติงาน, วิธีผลิตสินค้าหรือบริการ เมื่อนำมาประกันคุณภาพการศึกษา ผู้บริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษายังมีข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการและความคาดหวังของผู้ปกครองหรือชุมชนในท้องถิ่นไม่ชัดเจนมากนัก จึงมีความคิดเห็นต่อความเหมาะสมและพอเพียงของทั้ง 3 ปัจจัยอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ เนื่องจากการแสดงความคิดเห็นเป็นการเลือกทางเลือกหรือแนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุดในอนาคตจึงนิยมเลือกค่ากลาง เพราะงานประกันคุณภาพการศึกษายังเป็นเรื่องใหม่ของผู้บริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษาและการจัดการศึกษาในประเทศไทย

2. ผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นต่อปัจจัยทั้ง 3 ด้านของโรงเรียนว่ามีความเหมาะสมและพอเพียงต่อการประกันคุณภาพการศึกษา โดยรวมทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะขนาดโรงเรียนเป็นตัวกำหนดบุคลากร งบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์ โดยที่โรงเรียนขนาดใหญ่จะมีปัจจัยพร้อมและเหมาะสมพอเพียงต่อการบริหารจัดการเพื่อประกันคุณภาพการศึกษาได้ดีกว่าโรงเรียนขนาดเล็กและ

ขนาดกลาง และสามารถปรับปรุงการบริหารงานในโรงเรียนให้เหมาะสมเพื่อรองรับกับระบบการประกันคุณภาพของแต่ละสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังความคิดของ พันธ์ หันนาคินทร์ (2530 : 132) ที่ว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียนย่อมขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถของผู้ปฏิบัติงาน ประสิทธิภาพของผู้ปฏิบัติงานย่อมจะเพิ่มขึ้นจากการที่ระบบโรงเรียนจะให้โอกาสแก่เขาที่จะพัฒนาความสามารถในตัวของผู้ปฏิบัติงานแต่ละคน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวิทย์ พรหมทา (2528 : 104) ที่พบว่า โรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีปัญหาด้านการบริหารงานบุคลากรแตกต่างกัน

ประเด็นความคิดเห็นต่อปัจจัยด้านบุคลากรมีความเหมาะสมและพอเพียงแตกต่างกันมาก คือ ประเด็นโรงเรียนกำหนดแผนการดำเนินงานของบุคลากรชัดเจน โดยเขียนเป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่งมีค่า S.D. = 1.10 แสดงว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพิษณุโลก มีความแตกต่างกันมาก เพราะเรื่องของการกำหนดแผนการดำเนินงานของบุคลากรในโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลางไม่สามารถจะทำได้เหมือนกับโรงเรียนขนาดใหญ่ที่จะสามารถกำหนดแผนการดำเนินงานของบุคลากรรับผิดชอบงานต่าง ๆ ได้พอเพียงกับภาระงาน

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในสภาพที่ตั้งโรงเรียนขนาดใหญ่มักอยู่ในตัวเมืองหรือตัวจังหวัด ซึ่งมีแรงจูงใจให้บุคลากรรอบนอกขอย้ายมาปฏิบัติหน้าที่ราชการมาก ทำให้อัตรากำลังครูพอเพียงในการปฏิบัติงานต่าง ๆ ซึ่งส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลางซึ่งอยู่ในท้องถิ่นรอบนอกขาดแคลนบุคลากร (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2538 : 41 - 42) ก่อให้เกิดผลกระทบในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งการแก้ไขปัญหานี้ในการพัฒนามูลฐานในโรงเรียนที่ขาดแคลนเราอาจจัดกิจกรรมพัฒนามูลฐาน โดยการจัดอบรมบุคลากรที่มีให้ได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานการประกันคุณภาพการศึกษา ให้มีประสบการณ์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิทยา วาระดี (2539 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาการปรับตัวของบุคลากรเมื่อนำระบบ ISO 9000 มาปฏิบัติ : กรณีศึกษาริษัทโมโครโพลิน คอร์เปอร์เรชัน (ประเทศไทย) จำกัด พบว่า ปัจจัยที่ทำให้บุคลากรเกิดการปรับตัว คือ การยอมรับในระบบ ISO 9000 โดยมีกระบวนการผ่านการฝึกอบรม เพื่อปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมในการทำงานแบบเก่าที่เน้นปริมาณการผลิตและลดต้นทุน มาเป็นการเห็นคุณค่าของคุณภาพและผลประโยชน์ที่จะได้รับ

และอีกประเด็นหนึ่งการขาดแคลนบุคลากร อาจแก้ปัญหาโดยนำนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หรือการจ้างบุคลากรมาสอนพิเศษ การขอบรรจุอัตราครูใหม่ และการระดมภูมิปัญญาท้องถิ่นมาช่วยในการปฏิบัติงานในโรงเรียน (เกษม ศิริวิสต์ญา และคณะ, 2542 : 87) บุคลากรในชุมชนมีความคาดหวังต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาอยู่ในระดับมาก แสดงว่าบุคลากรนอกหน่วยงานการศึกษามีความสนใจและใส่ใจต่อการจัดการศึกษาของนักเรียน พร้อมทั้งจะให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และสอดคล้องกับเทคนิคการบริหารแบบมีส่วนร่วม (ชลธิชา บำรุงรักษ์, 2541 : 125) ที่ว่า เทคนิคการบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นการร่วมบริหารที่เหมาะสมและน่าจะเป็นประโยชน์ต่อทุกฝ่ายและทุกคน

ดังนั้น ความเหมาะสมและพอเพียงของบุคลากรในโรงเรียนที่มีต่อการปฏิบัติงานตามภาระหน้าที่ จึงถือเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาประสบความสำเร็จ เป็นที่ยอมรับของประชาชนและสังคมทั่วไป ดังคำกล่าวของ สมศักดิ์ สิ้นธุระเวชญ์ (2541 : 45) ที่ว่า ปัจจัยที่ส่งผลให้การศึกษามีคุณภาพประการหนึ่งคือ ครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องมีความรู้ ความสามารถในการบริหารจัดการระบบคุณภาพ มีการทำงานที่เป็นมาตรฐาน มีการทำงานเป็นทีม ให้ทุกคนมีส่วนร่วม สามารถพัฒนาโรงเรียนสู่เป้าหมายที่กำหนดได้

3. ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการบริหารงานมากกว่า 10 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อปัจจัยด้านบุคลากรและปัจจัยด้านงบประมาณที่มีผลต่อการประกันคุณภาพการศึกษา มากกว่าผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี และตั้งแต่ 5 - 10 ปี ซึ่งสอดคล้องกับ อารีรัตน์ หิรัญโร (2532 : 172) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารที่มีประสบการณ์มากย่อมผ่านการศึกษาระดับปริญญาโท ตรี ต่าง ๆ มาก ทำให้มีประสบการณ์สูง สามารถแยกแยะประเด็นการบริหารโรงเรียนเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาได้ดีกว่าผู้บริหารที่มีประสบการณ์น้อย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวรรณ ศรีจันทร์ทอง (2542 : 131) อ้างมาจาก Rogers and Shoemarkers, 1971 : 2) ที่กล่าวว่า ผู้ยอมรับนวัตกรรมก่อนย่อมมีประสบการณ์ในอดีตมากกว่า และเห็นความสอดคล้องของนวัตกรรมมากกว่าผู้ยอมรับนวัตกรรมภายหลัง หรือกล่าวได้ว่า ผู้มีประสบการณ์มากกว่าจะเกิดการยอมรับนวัตกรรมมากกว่าผู้ที่มีประสบการณ์น้อย

ส่วนปัจจัยด้านวัสดุอุปกรณ์ ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์การบริหารงานต่างกัน มีความคิดเห็นว่าเหมาะสมและพอเพียงต่อการประกันคุณภาพการศึกษาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวิทย์ พรหมพา (2528 : 130) ที่พบว่า ประสบการณ์บริหารงานไม่มีผลต่อการบริหารงานในโรงเรียน อาจเป็นเพราะในการดำเนินงานการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษานั้นจะดำเนินงานตามนโยบาย ระเบียบ และแนวปฏิบัติที่กรมสามัญศึกษากำหนด และงานประกันคุณภาพการศึกษา ผู้บริหารอาจเข้าใจว่าเป็นบรรทัดฐานในการปฏิบัติในทุกโรงเรียน ปัจจัยด้านวัสดุอุปกรณ์ที่มีผลต่อการประกันคุณภาพการศึกษาในแต่ละโรงเรียนจึงไม่ขึ้นอยู่กับประสบการณ์การบริหารงาน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพิษณุโลก ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับปัจจัย 3 ด้าน คือ 1) ปัจจัยด้านบุคลากร 2) ปัจจัยด้านงบประมาณ และ 3) ปัจจัยด้านวัสดุอุปกรณ์ ที่มีผลต่อการประกันคุณภาพการศึกษา มีข้อเสนอแนะที่จะเป็นประโยชน์ในการบริหารงานการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษาในระดับโรงเรียน ระดับจังหวัด และระดับกรม ดังต่อไปนี้

1. โรงเรียนควรจัดตั้งคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการดำเนินงานการประกันคุณภาพของสถานศึกษา ที่ประกอบด้วยบุคลากรหลาย ๆ ฝ่ายทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อสร้างความเชื่อมั่นว่าโรงเรียนสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเมื่อผู้เรียนจบการศึกษาไปแล้วมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา เป็นที่ยอมรับของชุมชน และสังคม

2. โรงเรียนควรจัดทำโครงการณรงค์เผยแพร่ความรู้เรื่องการประกันคุณภาพการศึกษากับบุคลากรในโรงเรียน ชุมชน ผู้ปกครองนักเรียน และนักเรียนทุกคนของโรงเรียน เพื่อเป็นการสร้างความตระหนักและรับรู้บทบาท หน้าที่ ความรับผิดชอบในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในชุมชนของตนเอง และเพื่อส่งเสริมให้ผู้ปกครอง ชุมชน สังคม มีส่วนร่วมรับผิดชอบในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในท้องถิ่นของตน

3. ควรจัดทำโครงการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษา ด้วยการวิเคราะห์ความก้าวหน้าของการประกันคุณภาพ เพื่อปรับปรุงและพัฒนา งานประกันคุณภาพการศึกษาให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น ทั้งในระดับสถานศึกษาและระดับ พื้นที่การศึกษา

4. กรมสามัญศึกษาควรสนับสนุนโรงเรียนต่าง ๆ ให้มีความพร้อมในเรื่องของ ปัจจัยที่มีผลต่อการประกันคุณภาพการศึกษา ได้แก่ บุคลากร งบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์ โดยการจัดสรรอัตรากำลังครูให้เพียงพอ และกำหนดหน้าที่การปฏิบัติงานให้ตรงตามความสามารถและภาระงานที่ได้รับผิดชอบ มีการจัดสรรงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ สื่อ เทคโนโลยีที่จำเป็นไปให้โรงเรียนต่าง ๆ ให้มากขึ้นและทั่วถึงทุกระดับอย่างเป็นระบบ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

1. ควรศึกษาความพึงพอใจของผู้บริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษา เปรียบเทียบ ความพึงพอใจของครูและผู้ปกครองในท้องถิ่น เพื่อทราบความพึงพอใจและความต้องการ ของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองในการประกันคุณภาพการศึกษา

2. ควรศึกษาจุดเด่นจุดด้อยของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพิษณุโลก ที่ส่งผลดีต่อระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

3. ควรศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด กรมสามัญศึกษา จังหวัดพิษณุโลก ที่พัฒนาการเรียนรู้ได้ตรงตามศักยภาพของแต่ละบุคคลได้ อย่างมีประสิทธิภาพ จากการใช้ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา